

ІРШАНСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ

— підприємство залізорудної промисловості, один із основних постачальників титанової сировини для хіміко-металургійного комплексу України. Філія приват. АТ «Крим. титан» (від 2004). Розташ. у смт Іршанськ Володар.-Волин. р-ну Житомир. обл. Свою історію веде від 1927, коли Інститутом приклад. мінералогії (Москва) розпочато дослідж. сировин. бази титану. Першовідкривачем родовищ ільменіту у 1930-х рр. на Житомирщині був геолог [С. Бельський](#), який вивчав вогнетриви і фарфор. сировину в пісках та каолінах у р-ні сіл Гацьківка, Рудня-Гацьківка і Добринь. Видобуток ільменіт. концентрату розпочато 1954 Іршан. розвідув.-експлуатац. партією, яка 1961 реорганізов. в Іршан. гірн.-збагачув. комбінат. 1955 збудовано дослід. кар'єр і розпочато будівництво власне комбінату та робітн. с-ща. 1964–66 уведено в експлуатацію кар'єр № 1 для розробки родовища терасового розсипу, 1970 — Лемнен. рудник із закінченим процесом видобутку і збагачення, 1971 — кар'єр № 2, куди демонтовано драги і крокуючі екскаватори. 1976 комбінату присвоєно ім'я 24-го з'їзду КПРС. Осн. продукція — ільменіт. концентрат із вмістом 94,5–96,0 % ільменіту; крім того, підприємство випускає кварц. присипку для буд. робіт, а для влас. потреб — гвинт. сепаратори та деталі до низки насосів. У структурі — 6 кар'єрів, 2 збагачув. ф-ки, 9 допоміж. цехів (транспортно-технол., енергет., ремонтно-мех., експлуатац. геологорозвідка, прирейкова база, відділ тех. контролю, цех буд.-монтаж. робіт, центр. та електротех. лаб.). Мінерал.-сировинна база: 5 розсип. родовищ ільменіту, два з яких (Іршан. та Лемнен.) у найближчі 10 р. будуть повністю відпрацьовані, ін. три (Межиріцьке, Злобицьке та Тростяницьке) — по черзі вводять в експлуатацію. Потуж. руди у межах цих родовищ змінюється від 1–2 м до 15–20 м. Усі родовища рівновіддалені від Іршанська (15–20 км), де розміщені допоміжні вироб. цехи та житл.

фонд. На кар'єрах комбінату застосовують екскаваторно-гідравліч. спосіб видобутку з використанням крокуючих екскаваторів, землесос. забій. установок і перекачув. станцій із ґрунт. насосами, гідромоніторами із дистанц. керуванням і водяними насосами. На підприємстві використовують 2 схеми збагачення ільменітовміс. піщано-глинистих руд — з перерв. та безперерв. циклами. Перша — видобуток руди відкритим способом і первинне її збагачення з одержанням «чорнового» (70–80 %) ільменіт. концентрату безпосередньо на кар'єрі та подальше автоперевезення його на ф-ку закінченого циклу; друга передбачає дезінтеграцію, збагачення руди та одержання готового товарного (94,5 %) ільменіт. концентрату з використанням гравітац., електромагніт. та електростатич. сепараторів. На всіх кар'єрах і збагачув. ф-ках налагоджено оборотне водопостачання, що не допускає попадання пром. вод у природні водойми, а після відпрацювання родовища здійснюється рекультивація порушених земель (використовують сосну звичайну), яку комбінат проводить від 1978. За цей період передано під рілля 499,5 га землі з нанесенням рослин. покриву, 1805,2 га — Держлісфонду України (посаджено ліс). Перспективним є також буд. напрям рекультивації земель (понад 30 га відведено під цивіл. будівництво). Осн. споживачі продукції — приватне АТ «Крим. титан» (м. Армянськ АР Крим) та ВАТ «Сумихімпром». За її якість комбінат отримав 2 міжнар. нагороди (1998, Париж; 1999, Мадрид). Експортує переважно у Чехію. За фінанс. підтримки комбінату від 2000 у с-щі діє церква Покрови Божої Матері. Соц. сфера: Палац культури, готель, гуртожиток, ДЮСШ та санаторій-профілакторій. Кількість працівників (2011) — 2394 особи. Кер. підприємства: С. Санніков (1954–70), В. Гулій (1970–76), М. Шишковський (1976–85), О. Погребний (1985–95), М. Головач (1995–2009), С. Сахненко (від 2010).

[А. В. Слобожан](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Іршанський гірничо-збагачувальний комбінат / А. В. Слобожан // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12646>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).